No. 1566 Zaterdag 3 Januari 1914. 31ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Nieuwjaar

Wat ligt 1913 al weer ver achter ons!

Op Oudjaarsavond was het, alsof ons levensscheepje vaart minderde, als hadden wij bij het einde des jaars ook een der doeleinden van ons leven bereikt. Eén oogenblik meenden wij wat voor anker te zullen gaan liggen en uit te rusten van dat eindloos jachten op onze levensreis. Maar nauwelijks voelden we aan den schok, dat we vast lagen aan den tweeden oever van 1913, of 1914 kwam in vollen stroom aanzwellen, en sleurde ons mede naar het onbekende strand.

Waar zullen we nu weer belanden en hoe zal onze levensreis zijn gedurende 1914?

In het begin was 1913 zeer stormachtig; de Katholieke bevolking vooral moest daarvan lijden; zij had groote moeite de Bijzondere School boven water te houden. Zij werd geslagen en gebeukt, alsof men haar wilde vernietigen. Maar de storm luwde en tegelijk met het jubelfeest over Constantijns overwinning, de zegepraal van het Kruis over heidendom en ongeloof, kon met vreugde herdacht worden, dat ook nu weer de Bijzondere School Lechter en sterker te voorschijn was getreden.

Het Emancipatie-feest droeg geheel en al het karakter van dankbaarheid jegens Moederland en Vorstenhuis.

Het Onafhankelijkheidsfeest klonk slechts als een flauwe nagalm daarvan.

Toen brak er weer een storm los over de bevolking in haar geheel, een storm, welke nog niet is uitgewoed.

Curaçao zal ook dezen storm te boven komen en dan in kalmer water sneller vooruitschieten.

Wij hebben 1913 aangekondigd als een jaar van voorbereiding.

Deze voorbereiding werd nog slechts ten deele voltooid. De verlichting aan den mond onzer haven werd verbeterd door het plaatsen van twee vaste geleidelichten en een flikkerboei; onze vuurtoren werd vernieuwd en verbeterd en versterkt, evenals die op het eiland Klein Curaçao. Op Westpunt kwam een geheel nieuwe vuurtoren. De mond der haven is dus reeds veel beter verlicht; alles tot grooter veiligheid en grooter gemak der scheepvaart. De verlichting langs het havenkanaal en op de kaden en werven moet nu nog volgen.

Ook werd reeds een motorboot voor loods en havendokter en voor het in- en uitslepen van zeilschepen besteld, die ieder oogenblik kan aankomen. Onze haven is derhalve in 1913 van Gouvernementswege reeds veel verbeterd.

De eigenlijk havenwerken, uitdieping en verbreeding van de vaargeul in den havenmond, bleven in staat van voorbereiding. Nu echter de ingenieur VAN DEN BROEK reeds poolshoogte heeft genomen en Prof. KRAUS spoedig met kennersblik alles zal komen monsteren, kunnen we gerust zijn en ons overtuigd houden, dat wij vóór 1915 met onze haven gereed zullen zijn.

Het particulier initiatief heeft zich prachtig ontwikkeld. Als een nationaal feest is de inwijding van de JULIANAWERF gevierd, terwijl met algemeene vreugde de vergrooting der Duitsche en Italiaansche schepen werd begroet, en daarenboven nog de verdubbeling der afvaarten van de eerstgenoemde naar Colon. De nieuwe lijn B der K. W. I. M. opent ons een nieuwe en hoopvolle toekomst. Ook de *Viking* wete, dat zijn herhaald bezoek ons hartelijk welkom is.

De toename der scheepvaart hield alzoo gelijken tred met de verbetering onzer haven.

Het havenbedrijf zelf onderging evenzeer eene verandering ten goede. Het tuffen en fluiten der motorbootjes is tegenwoordig niet van de lucht, terwijl de nieuwe groote lichters toch ook wel wijzen op een herleving van onzen handel.

De hoedenindustrie heeft zich dit jaar staande gehouden op de met moeite bereikte hoogte. De reeds zoo herhaaldelijk voorspelde inzinking heeft zich, God zij dank, nog niet vertoond. Het is en blijft een volksindustrie van beteekenis. De studiereis van den ijverigen Leider der vlechtcursussen zal deze industrie ongetwijfeld ten goede komen, en haar nog tot hooger bloei brengen.

Als regenjaar was 1913 een geheel bijzonder jaar, de oogst zal echter op zeer veel plaatsen uiterst gering zijn. Misschien, dat de Dryfarming methode in het vervolg dergelijke mislukkingen kan voorkomen.

Men ziet het, alle voorbereidingen zijn nog niet afgeloopen; 1914 zal een jaar van voltooiing moeten worden.

De Sta. Barbara-quaestie werd in 1913 geregeld en opgelost. Reeds volgen de schepen elkander op om fosfaat in te nemen.

Deze buitengewone baten voor be volking en Gouvernement zullen mede helpen onze verdere voorbereiding tot het volle gezonde leven, tot het economisch onafhankelijk bestaan onzer Kolonie te voltooien. Dat geve God!

Onder alle opzichten zij 1914 voor ons allen en voor ieder van ons een gelukkig en voorspoedig, een door God gezegend jaar!

Onze Begrooting

IN DE

Tweede Kamer.

Voorloopig Verslag.

Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende opmerkingen en beschouwingen.

Algemeene beschouwingen.

Verschillende leden spraken hunne voldoening uit over de uit een oog punt van welvaart gunstige verschijnselen, die zich in den laatsten tijd in de kolonie Curaçao laten opmerken en waarvan in het Koloniaal Verslag sprake is op de bladz. 1 en 2. Dank zij die verschijnselen — waaronder de bloei der hoedenindustrie, de uitbreiding van den steenkolenhandel en het meerdere verkeer in de haven een eerste plaats innemen — heeft de droogte in het 1912 de koopkracht der bevolking niet verminderd. De ontvangsten der kolonie hebben in 1912 de raming niet onbelangrijk overtroffen. Voor Curaçao was het totaal f 580.329 tegenover een raming van f 493.100. Men sprak de hoop en ook het vertrouwen uit, dat deze toestand van betrekkelijken bloei zou aanhouden.

De voorloopig vastgestelde begrooting is verhoogd met een bedrag van f 14.500 in verband met de tot stand gekomen herziening van de subsidieregeling van het bijzonder onderwijs. Eenige leden zouden gaarne vernemen, op welke wijze gewaakt zal worden voor een behoorlijke besteding der gelden, die aan de bijzondere scholen worden verstrekt. Ook vroegen enkele leden eenige mededeelingen te mogen ontvangen aangaande het gehalte van het openbaar en het particulier onderwijs.

Voorts zijn nog enkele andere posten door den Minister op de begrooting gebracht, deels memorieposten, deels posten, tot een bepaald bedrag uitgetrokken. Enkele leden vonden daarin aanleiding om als hunne meening te kennen te geven, dat de moederlandsche Regeering de bevoegdheid niet behoorde te hebben tegen den wensch van den Kolonialen Raad posten op de begrooting te brengen.

De gelden, die in 1914 nog noodig zullen zijn voor de ondernomen verbetering van de St. Annabaai, stelt de Minister zich voor bij Nota van Wijzigingen op deze begrooting te brengen. Men sprak den wensch uit dan tevens te mogen worden ingelicht omtrent de berichten in de dagbladen, dat de aangeschafte zandzuiger gebleken is niet te voldoen, dat althans voor het verwijderen van de rotsstukken de behoefte wordt gevoeld aan een ander werktuig. Waren de hier aan het woord zijnde leden wel ingelicht, dan bestaat het voornemen daarvoor een zoogenaamde „grijper" of "grab dredger" aan te schaffen. Gevraagd werd, of deze inlichting juist is. Ook zou men dan gaarne vernemen, in hoeverre de ramingen der kosten, voorkomende in de toelichting der wetsontwerpen, gedrukt onder no. **287** der Zitting 1910—1911 en no. **294** der Zitting 1912—1913, nauwkeurig zijn gebleken. Vernomen was, dat die ramingen belangrijk te laag zijn geweest.

Eenige leden stelden de vraag, of naar 's Ministers meening de havenvoorzieningen, waarvoor bij de wet van 20 Juni 1913 (*Staatsblad* no. 288) gelden zijn toegestaan (zie wetsontwerp no. **294** der Zitting 1912—1913) voldoende zullen zijn in verband met de aanstaande opening van het Panamakanaal. Welke verwachting koestert de Minister ten aanzien van den invloed, dien die openstelling op het havenverkeer op Curaçao hebben zal?

In dit verband deden enkele leden bedenkingen hooren tegen het plan om havenrechten te heffen, een plan, dat in de toelichting tot evengenoemd wetsontwerp ook is aangekondigd.

Eenige leden spraken hun voldoening uit over de verhooging van de traktementen van de ambtenaren bij de rechterlijke macht.

Gevraagd werd, of de veiligheid op het eiland wel is, zooals men mag verlangen. Onlangs is de administrateur van het struisvogelpark vermoord. Is een ernstig onderzoek naar den dader van dit misdrijf ingesteld en, zoo ja, waartoe heeft dat geleid?

Door eenige leden werd de meening verkondigd, dat het garnizoen te Curaçao zonder bezwaar kan worden gemist. Met de opheffing van het garnizoen zouden zij willen doen gepaard gaan een verbetering van de politie, o. a. door kazerneering van dit korps.

Vernomen was, dat het voornemen bestaat om het oorlogsschip, dat tegenwoordig steeds in de West-Indische wateren vertoeft, terug te roepen en het niet te vervangen. Eenige leden verklaarden, dat zij zulk een maatregel zeer zouden afkeuren. Het belang van handel en visscherij eischt huns inziens, dat steeds een oorlogsschip in de nabijheid zij.

In verband met de vaak gehoorde klachten over het veelvuldig voorkomen van venerische ziekten op Curaçao, misten sommige leden noode in het Koloniaal Verslag eenige mededeelingen omtrent de hygiënische toestanden op het eiland in het algemeen en omtrent het voorkomen van genoemde ziekten in het bijzonder. Men vroeg alsnog eenige

NAAR HET GELUK.

(*Uit het leven van een bekeerling*).

XXX. Hoe ik Katholiek werd.

Men heeft mij verweten, dat ik nog niets heb medegedeeld over mijne bekeering.

Ofschoon verschillende oorzaken hebben medegewerkt om het daar heen te leiden, en ofschoon ik slechts met mijn allervertrouwdste vrienden over de bijzonderheden spreek, wil ik toch, omdat het algemeen verlangd wordt, wel een enkel hoofdstuk daaraan wijden.

Ik stam uit een streng Protestantsche familie.

Wat dat beteekent, zegt het woord „Protestant" van zelf: Van jongsaf werd ons ingeprent tegen alles wat Katholiek was, te protesteeren. Het kwam er niet op aan, wat het was; als het Katholiek was, moesten wij daar tegen zijn.

Waarom? Dat wist niemand...... men erft het over van vader op zoon als een heel gewone zaak, als iets dat al lang uitgemaakt is en zoo en niet anders behoort.

Om ons dat protesteeren gemakkelijker te maken, werden ons allerhande geschiedenissen verteld ten nadeele der Katholieke Kerk. Al die vertelsels geloofden wij, gelijk een kind alles gelooft, wat men hem mededeelt, al droegen die verhaaltjes nog zoo het stempel van domme verzinsels, ja al waren ze soms bepaald onbestaanbaar in zich zelf. Nu ik op dit oogenblik een goed onderlegd en overtuigd Katholiek ben, durf ik openlijk verklaren, dat al die verhaaltjes werkelijk gelogen waren.

Uit deze vertelseltjes, die ons ook nog in geleerder vorm op het Gymnasium in het uur voor de geschiedenis bestemd heel deftig werden voorgedragen, bestond hoofdzakelijk ons Godsdienstonderricht.

Zoo komt het, dat deze onwaarheden in de jeugd opgevangen, ook *ter goeder trouw* dikwijls van geslacht tot geslacht worden overgeleverd, die aldus den haat tegen de Katholieke Kerk en alles wat Katholiek is onophoudelijk blijven voeden en aanwakkeren.

* * *

Mijne vrouw was gestorven — dien armen Franciskanermonnik had ik met verachting zien komen en gaan. Des nachts verscheen hij weder om naar 's lands gebruik te waken bij het lijk.

Wij zaten in een vertrek naast de sterfkamer.

Ik had mijne vrouw liefgehad boven alles en had met haar alles verloren; mijn smart was grenzenloos.

En toch voelde ik in mijn hart iets, dat nog sterker was dan deze smart: mijn haat tegen de Katholieke Kerk.

Deze monnik had dienzelfden dag als een Engel van Barmhartigheid mijn vrouw het stervensuur verzacht, hij had haar den zielevrede teruggeschonken en haar verzekerd van de eeuwige zaligheid...... en tot dank daarvoor heb ik in dien vreeselijken nacht de Katholieke Kerk in duizend stukken gescheurd en zoo veel mogelijk vertrapt.

Als ik eindelijk tegen den morgen uitgeraasd was en ophield met schimpen en den aandachtig toeluisterenden monnik uitdaagde mij te wederleggen, antwoorde hij met Franciskaanschen eenvoud, dat hij vreesde niet geleerd genoeg te zijn om met mij te redetwisten, hij zou den knapsten van zijn klooster om raad vragen en mij dan later alles schrijven.

Ik voor mij dacht den monnik verslagen te hebben...., ik wist toen nog niet, wat nederigheid was;.... ik bevroedde niet, welk een indruk een fanatiek mensch maakt, die in bijna volkomen onwetendheid op godsdienstig gebied is opgegroeid, alle mogelijke bijbelteksten dooreen haspelt, uit hun onderling verband en hun samenhang losrukt, en dan toch nog met al dat gehaspel bewijzen wil elke waarheid, die hem op het oogenblik maar invalt, daarbij, zich absoluut meester van het terrein rekent en door niemand onderwezen wil worden.... In de verste verte dacht ik er toen niet aan, dat die eenvoudige kloosterling PÈRE LÉON was, de beroemde Provinciaal der Paters Franciskanen te Bordeaux, die vroeger Heer van Clary was en millionnair, en thans gold voor de grootste geleerde van zijn tijd.

Ik reisde naar Duitschland terug, hij liet niets van zich hooren.

Ik liep rond met hoogst ernstige gedachten en wilde mijn hart toch eens uitstorten; ik ging naar onzen Predikant en vroeg hem: „Hebben wij de biecht?"

„Ja zeker."

„Hoe komt het dan, vroeg ik verder, dat ik op twee en veertigjarigen leeftijd nog nooit gehoord heb, dat iemand uit mijn omgeving gebiecht heeft?"

„Omdat men bij ons geen gebruik maakt van de biecht; maar de biecht bestaat."

„Op welke wijze vergeeft U dan de zonde?"

„Wij hebben daarvoor een formuul, antwoordde hij, maar omdat het in de praktijk nog niet is voorgekomen, zal ik die formuul wel ergens hebben weggelegd. Maar, als U het verlangt, wil ik er wel even naar zoeken."

Ik had rust nog duur meer, ik vertrok naar Parijs om daar geheel onbekend te biechten. Ik vroeg naar den voornaamsten Predikant der Protestanten.

Men verwees mij naar een eerbiedwaardigen, ouden heer met sneeuwwitten langen baard. Er ontspon zich het volgende gesprek.

„Wat is er van uw verlangen?"

„Ik wenschte te biechten."

„Hoe heet u?"

„Permitteer mij mijn naam te verzwijgen; ik kom om voor God mijne zonden te belijden."

Hij verzocht mij binnen te komen, Ik nam plaats in een fauteuil hij ging tegenover mij zitten.

;„Tot welke kerk behoort u?" vroeg hij mij en noemde een dozijn secten op.

Ik bleef stom van verbazing.

Er bestaan dus onder ons, die tot de reine waarheid zijn gekomen, bevrijd van alle dwaalleer, nog andere kerken, die ook de waarheid bezitten en ook vrij zijn van dwaling, en daarbij juist het tegenovergestelde van onze leer verkondigen!

Dat had men ons verzwegen; men had ons laten gelooven, dat de belofte van Christus, dat Zijne eene en algemeene Kerk nooit in dwaling zou vallen, niet in vervulling was gegaan; dat zij, in tegendeel, trots de verzekering van Christus, dat de Geest der Waarheid haar alles zou leeren, toch in dwaling was gevallen, maar dat, gelukkig, een man Gods, die Gode dierbaar was, de waarheid, welke de H. Geest had verborgen gehouden, aan het licht had gebracht.

En nu zouden er misschien wel een duizend van die Gode dierbare mannen Gods bestaan, die op hun beurt weder duizend zuivere leeren, verbeterd en bevrijd van alle dwaling verkondigden, en, ieder voor zich, een afzonderlijke kerk, welke het zuivere Evangelie leerde, hadden gesticht, welke echter onderling weder met elkander in tegenspraak waren?!

(Wordt vervolgd).

inlichtingen te dezer zake te mogen ontvangen bij het antwoord op dit Verslag.

Met betrekking tot den landbouw werd de vraag gesteld, of niet behoefte wordt gevoeld aan een landbouwlaboratorium ter bestrijding van de cultuurplagen. Voorts vroeg men of de resultaten van den aanleg van dammen reden geven tot tevredenheid.

Op blz. 4 der Memorie van Toelichting is sprake van het weder in exploitatie nemen van de phosphaatmijn van de plantage Santa Barbara, die thans in eigendom toebehoort aan de Mijnmaatschappij Curaçao. Moet uit die woorden worden afgeleid, dat de mijn reeds weder in exploitatie *is* genomen, dan wel, dat dit eerlang wordt verwacht? Er zich over verheugende, dat de Minister in verband met deze exploitatie verdere toeneming van de ontvangsten der kolonie te gemoet ziet, vroeg men aangaande den tegenwoordigen staat van zaken eenige nadere inlichtingen te mogen ontvangen.

De aandacht werd gevestigd op de vertraging, welke de telegrammen dikwijls ondervinden als gevolg van ongeregelde toestanden op San Domingo. Gevraagd werd, of, zoo dikwijls het telegrafisch verkeer via San Domingo niet verzekerd is, het niet mogelijk ware van Curaçao draadloos naar Trinidad te seinen en vandaar de telegrammen per kabel verder te seinen. Verzet zich de overeenkomst met de Fransche kabelmaatschappij daartegen?

Uit hetgeen in de Memorie van Toelichting wordt medegedeeld aangaande het stoomschip *Prinses Juliana*, hadden verschillende leden den indruk gekregen, dat de poging om dat schip over te doen aan Suriname, niet is geslaagd en dat het nu weer, naar de Minister zegt, ter beschikking van de kolonie Curaçao zal komen. Voor het onderhoud is alvast een memoriepost op de begrooting gebracht. Men toonde zich algemeen verlangend te vernemen, wat men met dit schip, dat onbruikbaar is gebleken voor de vaart in de Caraïbische zee, dan in Curaçao zal doen.

Overigens was de met dit schip ondervonden teleurstelling voor eenige leden een aanleiding om er op aan te dringen, dat men, bij het bestellen van schepen voor den dienst in de kolonie, voortaan den bouwmeester van het schip niet te veel in details aan banden legge. Het is gebleken, dat bij de eischen, die in het bestek waren gesteld, een voor het doel bruikbaar schip niet te maken was.

Wat de tegenwoordige verbinding tusschen de verschillende eilanden betreft, — 's Ministers ambtsvoorganger heeft ten vorigen jare, in de Memorie van Antwoord betreffende de begrooting voor 1913, medegedeeld, dat die door een zeilschip werd onderhouden, maar hij verklaarde met den gouverneur in overleg te zullen treden over de vraag, of op den duur een stoomvaartverbinding niet beslist noodzakelijk zoude zijn. Eenige leden vroegen, waartoe dit overleg had geleid en spraken als hun gevoelen uit, dat inderdaad met een zeildienst niet kan worden volstaan.

Eenige leden stelden de vraag, hoe het staat met onze diplomatieke betrekkingen met Venezuela. Ook brachten deze leden het denkbeeld van handelsverdragen met Columbia en Panama ter sprake.

Het denkbeeld werd bepleit, op alle eilanden gemeenteraden in te stellen, door de bewoners gekozen.

Ten aanzien van Aruba vroegen enkele leden, of een eind is gekomen aan de gedwongen winkeleuering te Rincon, waarover vroeger is geklaagd.

Voor Bonaire kwam het aan enkele leden wenschelijk voor, ter verbetering van de daar gebruikelijke primitieve wijze van zoutwinning van Gouvernementswege een model zoutpan in te richten. Zij vroegen naar 's Ministers meening over dat denkbeeld.

Het had de aandacht getrokken, dat in 1912 het uitvoerrecht op mijnproducten nihil heeft opgebracht tegen f 1500 in 1910 en f 1236 in 1911 en dat in eerstgenoemd jaar aan huur van landsgronden en eigendommen slechts f 4353 is ontvangen, tegen respectievelijk f 8565 en f 6310 in de jaren 1911 en 1910. Gevraagd werd, hoe deze achteruitgang moet worden verklaard.

Eenige leden zouden gaarne een opgaaf ontvangen van de subsidiën, die sinds 1867 door het moederland aan de kolonie Curaçao zijn verstrekt.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 25sten November 1913.

VAN DEVENTER.
BOGAARDT.
FOCK.
SCHEURER.
VLIEGEN.

Ons Oorlogsschip.

Op Kerstdag ontvingen wij uit Nederland het „Algemeen Handelsblad" van 22 Nov. 1913, waarin was aangestreept een ingezonden stuk van onzen landgenoot, de Heer D. DE MARCHENA JR. over de noodzakelijkheid van het behoud van ons stationschip.

Wegens de feestdagen moest ons blad reeds te voren gezet worden, en zóó misten wij de gelegenheid het hoogst belangrijk schrijven van den Heer MARCHENA reeds verleden week onder de oogen onzer Lezers te brengen. Wij doen dit thans nog, al is het bewuste artikel misschien reeds hier en daar bekend geworden.

Wij meenen daarmede een plicht van dankbaarheid te vervullen jegens een Curaçaoënaar, die zich werkelijk verdienstelijk heeft gemaakt voor de Kolonie.

De Heer MARCHENA immers heeft, naar *El Imparcial* berichtte, zich niet tevreden gesteld met het schrijven van zijn stuk, maar is ook persoonlijk in relatie getreden met verschil lende Kamerleden van Eerste en Tweede Kamer. Daar Z. Exc. de Minister geen audiëntie verleende, wegens de drukke bezigheden der Begrootingen, heeft zich de Heer MARCHENA gewend tot het hoofd der sectie voor West-Indische zaken aan het Departement van Koloniën, die hem aanraadde zijne inlichtingen op te teekenen en den Minister schriftelijk aan te bieden. Hetgeen geschiedde.

We kunnen dus de voldoening smaken, dat de Minister in een aangelegenheid van zulk een groot gewicht, als het opheffen van een maritiem station in de West, volkomen op de hoogte is gebracht en zeer voldoende is ingelicht. De beslissing, welke wij nu verwachten, kan niet anders dan gunstig voor onze kolonie uitvallen.

Volge nu het ingezonden stuk:

Een Ned. oorlogschip noodig.

Aan de Redactie.

Beleefd verwijzende naar het stuk, door u uit „De Nederlander" in uw Ochtendblad d.d. 13 dezer onder het opschrift: „Zorg voor de West" overgenomen, zoudt u mij ten zeerste verplichten, nu voegens de heden ontvangen berichten verschillende corporaties op Curaçao, zooals de Kamer van Koophandel, de afdeeling van Curaçao van de Ned. Vereeniging „Onze Vloot" etc., pogingen zouden hebben aangewend om wijziging of intrekking te verkrijgen van het besluit tot opheffing van het station in de Caraïbische Zee, onderstaande opmerkingen als aanvulling op bovengenoemd artikel te willen plaatsen in uw veel gelezen blad.

„Belangstellende" heeft, naar mijn bescheiden meening, met goede argumenten aangetoond, waarom 't voor „onze West" hoogst nadeelig zal zijn het marine-station in de Caraïbische Zee op te heffen. Als geboren Curaçaoënaar, die nog steeds op Curaçao woonachtig is, geef ik u de besliste verzekering, dat de Curaçaoënaars zich met het genomen besluit lang niet „safe" erop zullen gevoelen en de nadeelige gevolgen van den genomen maatregel zullen zeker niet uitblijven, wanneer Curaçao zijn eenig afdoende bescherming zal moeten blijven missen. Ieder, die met den plaatselijken toestand bekend is, weet, dat het garnizoen, zoowel te Curaçao als in Suriname zwak is en weinig zal kunnen uitrichten bij het uitbreken van een catastrophe van eenigen omvang. En dat het gevaar hiervoor niet denkbeeldig is, bewijzen toch zeker wel de woelige stroomingen, die vooral in den laatsten tijd in de W.-I. koloniën worden waargenomen. Men denke maar eens, wat Suriname betreft, aan de zaak Killinger, aan de opruiënde artikelen in „De West"; aan de veroordeeling van den Redacteur van „De West" wegens beleediging van den Gouverneur; aan de zaak Meinema-Visser, etc. etc, welke feiten reeds aanleiding gaven tot demonstraties van de zijde van het publiek. En wat Curaçao aangaat, zou ik willen vragen: Kent men in Nederland nog niet de verhouding, waarin gemeld eiland door zijn geografische ligging steeds staat tot Venezuela? Weet men hier nog niet hoe de handel van Curaçao voor een belangrijk gedeelte op Venezuela aangewezen is en herinnert men zich niet meer hoe die handel in de dagen van president Castro vleugellam was geslagen? Ligt 't nog niet versch in het geheugen, dat in de dagen van president Castro, toen er nog diplomatieke betrekkingen tusschen Nederland en Venezuela bestonden en wij nog steeds op den steun van onzen oorlogsbodem konden rekenen, den handel van Curaçao gevoelige slagen werden toegebracht en zeer dikwijls schoeners van de W.-I. eilanden, varende onder Nederlandsche vlag, in volle zee door gewapende, kleine Venezuelaansche booten werden aangehouden; naar de dichtsbij liggende Ven. haven werden gesleept en aldaar kapitein en bemanning werden gevangen genomen, terwijl lading zoowel als schoener in den regel werden verbeurd verklaard? Kan dat Castro-régime niet terugkeeren? En wanneer dit geschiedt, wat staat dan Curaçao te wachten, nu de diplomatieke betrekkingen gestoord zijn en het Ned. stationsschip niet dadelijk behoeft gevreesd te worden? Bovendien, wat voor gevaar is er door het genomen besluit niet ontstaan voor de Ned. Kolonie in Venezuela, die meerendeels uit Curaçaoënaars bestaat en er geen gering belang en kapitaal vertegenwoordigt? Hoe moet 't deze kolonie niet te moede zijn te weten eventueel niet meer te kunnen rekenen op steun uit Curaçao, welke binnen 12 uren zou kunnen worden verleend, doch in 't vervolg bij gevaar — 't mag toch voldoende bekend worden geacht, dat revoluties in Venezuela nimmer van de lucht zijn — zal hebben te wachten op hulp uit Nederland? Kan men zich voorstellen den angst van een legio Curaçaoënaars in Venezuela, wanneer zij bij eventueel gevaar, ongeveer drie weken zullen hebben te wachten, eer er hulp kan komen opdagen? En zou 't dan niet te laat kunnen zijn? Zou het om hiervorenstaande alleen de terugkeer van een Ned. oorlogsschip in de W.-I. wateren niet gewettigd zijn?

Doch er is nog meer, Mijnheer de Redacteur. Naar mijn innige overtuiging, is met het vertrek van ons oorlogsschip, Curaçao zonder eenige defensie van beteekenis gebleven. Zooals reeds gezegd, is het garnizoen op Curaçao zeer zwak; de forten zijn beslist niet meer van onzen tijd, zoodat het zelfs aan een artillerie als die van de naburige landen, weinig moeite zou kosten ze in enkele uren met den grond gelijk te maken; daarbij zijn de overige eilanden van de Ned. Antillen geheel van verdediging ontbloot en nu behoeft men toch geen militair-deskundige te zijn om te beseffen, dat door het vertrek van het Ned. oorlogschip uit de W.-I. wateren op de Ned. Antillen een toestand is geschapen, die bij een onverhoedschen aanval van buiteuaf of woelingen binnenslands voor het leven en de bezittingen der inwoners de noodlottigste gevolgen hebben kan.

Blijft het eenmaal genomen besluit gehandhaafd, dan voorspel ik u, dat de gevaren, door „Belangstellende" bedoeld en door mij hierin nog wat uitvoeriger geschetst, spoediger dan men denkt zullen blijken geen denkbeeldige te zijn geweest. En zelfs al zouden deze gevaren blijken in de verbeelding te bestaan, dan nog zou ik meenen dat juist thans, met de opening van het Panama-kanaal in het verschiet, het minst juiste oogenblik gekozen was om ons stationschip terug te roepen. Immers, men bedenke, dat bij de opening van het Panama-Kanaal Curaçao een belangrijk kolenstation kan worden in de Caraïbische Zee; dat als gevolg hiervan het scheepvaartverkeer zal toenemen; dat met de verbetering van de haven verschillende groote stoomvaartlijnen geen bezwaar meer zullen hebben hunne schepen Curaçao te laten aandoen. En wanneer dus de handelsbelangen zich zullen uitbreiden, dan kon het toch noodzakelijk zijn, dat er steeds een Ned. oorlogsschip in de Caraïbische Zee aanwezig is ter vertooning van onze vlag. En wat dit beteekent voor den Curaçaoschen handel bewijst de groote belangstelling en het enthousiasme, welke ons oorlogsschip nog niet lang geleden zijn ten deel gevallen, toen het Guatemala, Colon, Colombia en Havanna aandeed.

Op grond waarvan, M. de R., de Ned. Regeering juist thans tot den genoemden maatregel is overgegaan, kan ik moeilijk beoordeelen, doch ik houd mij overtuigd, dat de tegenwoordige gouverneur van Curaçao, die reeds ongeveer 30 jaar op ons eiland vertoeft, in deze zaak niet is gekend, daar hij, desgevraagd, zeker de noodzakelijkheid van het behoud van ons stationschip zou hebben bepleit.

Moge daarom onze Regeering nog bijtijds tot het inzicht komen, dat de Ned. belangen eischen, *steeds een oorlogsschip in de W.-I. wateren te laten vertoeven.*

U, Mijnheer de R., beleefd dankende voor de verleende plaatsruimte, heb ik de eer te zijn,

Uw dw. d.

D. DE MARCHENA JR.

Amsterdam, 18 November

Een Mooi Rapport.

OVER

Een Leelijke Zaak:

De havenverbetering op Curaçao.

De bestaande toestand. Het gedeelte van den mond der St. Annabaai, met eene diepte van 9 M. of meer onder Curaçaosch peil (C. P.), heeft over eene lengte van ongeveer 100 M. slechts eene breedte van 45 à 50 M. en een zeer bochtig beloop.

Dit nauwe gedeelte verwijdt zich trechtervormig zoowel naar zee als naar het overige breedere gedeelte van de baai, dat zich tot aan een binnenwater, Schottegat genaamd, uitstrekt. De St. Annabaai en het Schottegat vormen te zamen de haven van Willemstad.

Wordt reeds door de bovenbedoelde vernauwing van den havenmond de scheepvaart bemoeilijkt, eene verdere belemmering ondervond deze door een in het diepe gedeelte van het Schottegat gelegen onderzeesch rif, dat zich met steile wanden van den daar ter plaatse op 18 M. diepte gelegen zeebodem verheft tot 7,70 M. onder C. P.

Het rif bestaat uit een massief van kalksteen; daarentegen worden aan de westzijde van den havenmond afwisselende lagen losse koraalblokken, zand en kalksteen, aan de oostzijde zand, hier en daar vermengd met koraal, aangetroffen.

Het *hier uit te voeren werk* nu omvat het uitdiepen van den havenmond tot 10,80 M. onder C. P. over eene breedte van minstens 80 M. en het verlagen van het rif in het Schottegat. Oorspronkelijk lag het in de bedoeling het rif te verlagen tot 10,80M. ÷C. P. Toen echter na het afbaggeren der achtergebleven rotsdeelen bleek, dat eene minimum diepte van 10,50 M. ÷C.P. was bereikt, is verdere verdieping achterwege gelaten, daar men zich in het Schottegat, waar geen deining bestaat en de schepen niet doorstampen, tevreden kan stellen met eene mindere diepte dan in den havenmond.

Het laatstgenoemde gedeelte der werkzaamheden is het eerst uitgevoerd, omdat het minder door de scheepvaart bezochte en ruimere Schottegat beter dan de nauwe havenmond gelegenheid aanbiedt het personeel met de te volgen werkwijze vertrouwd te maken.

De voorbereidende werkzaamheden bestonden in den bouw van een platbooms vaartuig, het zoogenaamde ontstekingsschip, ingericht tot het aanbrengen en ontsteken der mijnen, het aanbrengen van een stelsel van richtbakens ter bepaling van de juiste plaats van het schip en het oprichten van eene peilschaal.

Het ontstekingsschip is een sterk gebouwd platbooms houten vaartuig van 22 M. lengte, 6 M. grootste breedte en 2 M. hoogte, voorzien van de noodige lieren, ankers en kettingen om het voor- en zijwaarts te kunnen bewegen en op iedere gewenschte plaats te kunnen vastleggen. Door twee dwarsschotten is het schip in drie vakken verdeeld. Het 10 M. lange middengedeelte is overdekt en dient als laboreerkamer; in de beide andere ruimten zijn bergplaatsen afgeschoten respectievelijk tot opbergen van een voldoenden voorraad springgelatine voor één dag en van ontstekingsmiddelen; bovendien is het achterschip door een waterdicht schot gescheiden van het overige gedeelte van het schip. Op het achterschip is eene brug aangebracht, die in de lengterichting van het schip 3,5 M. daarbuiten uitsteekt. Boven het einde van de brug verheft zich een bok, die op de verlenging de kimkielen van het schip steunt en waarvan het boveneinde met draadijzeren kabels aan ringen op het dek bevestigd is.

De bok draagt het toestel tot het aanbrengen en ontsteken der mijnladingen. Dit laatste bestaat uit eene 3" geleidebuis, die om twee elkaar loodrecht snijdende assen in alle richtingen kan draaien; door deze buis glijdt eene uit 2" buizen samengestelde stang, waarvan het door eene dubbele mof versterkte benedeneinde middels een draadkabel, die over eene aan den bok bevestigde katrol loopt, is vastgemaakt aan eene op het dek geplaatste lier. De stang kan dus in de geleidebuis op en neer bewegen en met deze in iederen gewenschten stand zijwaarts of voor- en achterwaarts worden gebracht.

In het ondereinde van de stang kan een daarin passend peilijzer of eene houten lat, van dezelfde lengte als het peilijzer en aan het boveneinde door een stuk buis versterkt, worden geschoven en daaraan door een spiebout bevestigd. Aan de lat is de in eene blikken bus verpakte lading, voorzien van de noodige ontstekingsmiddelen en draadgeleiding, stevig vastgebonden. De draadgeleiding wordt langs de stang omhoog en naar den exploder gevoerd. Al naarmate het peilijzer of de lat worden aangebracht, kan dezelfde stang dus dienen tot het verrichten van peilingen of het ontsteken van ladingen. Bij eene lengte van de lat van 1 M. beneden het ondereinde van de stang bleek deze laatste tegen beschadiging afdoende beveiligd, indien geene zwaardere ladingen dan 1 K.G. springgelatine worden gebezigd.

Ten einde de lading op de juiste plaats te brengen, bevindt zich op de brug haaks op de lengte-as van het schip een van ijzeren pennen voorziene ijzeren staaf (het penraam).

Dit penraam kan door twee op rollen loopende geleidestaven in de lengte-richting van het schip worden voortbewogen, de beide uiteinden worden middels pennen vastgezet in de gaten van twee op de buitenste bruggliggers bevestigde houten platen. Het midden van het penraam en het draaipunt van de geleidebuis liggen in het verticale vlak, gaande door de lengte-as van het schip. Wordt de stang in verticalen stand gebracht, dan steunt zij tegen het midden van het penraam, indien dit is vastgezet in de gaten, welke zich het meest nabij de achterzijde van het schip bevinden.

Daar de hoogte van het draaipunt boven het penraam en de waterdiepte, die men op de stang afleest, bekend zijn, kan men bij een bepaalden afstand der pennen in eenzelfde vlak de afstand der mijnen op den zeebodem berekenen of omgekeerd, indien men daarvoor eene bepaalde waarde heeft aangenomen, den afstand der pennen naar die waarde regelen. Door verschuiving van het penraam evenwijdig aan zich zelf kan men op een bepaalden afstand eene tweede rij mijnen op den zeebodem aanbrengen en daarmede voortgaan zoover als eene handzame-lengte van de stang dit toelaat.

Aangezien behalve in een stand de aflezingen der waterdiepten op de stang steeds in schuine richting geschieden, zijn tabellen samengesteld, waarin die aflezingen tot verticale diepten zijn herleid.

Door de hierboven beschreven inrichting heeft men het in zijn macht op ieder gewild punt mijnen aan te brengen en te ontsteken, indien het schip eenmaal op eene bepaalde plaats is verankerd. De plaatsbepaling geschiedt met behulp van een stelsel van door bakens afgezette richtlijnen, in verband met de plaatselijke omstandigheden en de heerschende windrichting zoo voordeelig mogelijk aangebracht.

Het ontstekingsschip wordt met de door eene verfstreep op het dek afgeteekende lengte-as in eene der over het rif loopende raaien zoodanig veranderd, dat de diepte tot waartoe men het gesteente wenscht te verbrijzelen (in het onderhavige geval 10,80 M. ÷C. P.) wordt aangepeild. Vervolgens wordt het steunpunt van de dwarsraai met de lengte-as van het schip door een baak of ander merkteeken vastgelegd en daarmede de plaats van het schip en de uit deze scheepsstelling aan te brengen mijnladingen volkomen bepaald.

Nadat uit deze eerste stelling alle ladingen zijn aangebracht en ontstoken, verlegt men het schip, — altijd de lengte-as in de raai houdende totdat het penraam in zijn eerste stand boven de grens van het verbrijzelde vak komt — en brengt dan opnieuw de noodige ladingen aan. Op deze wijze gaat men voort tot de tegenovergestelde zijde is bereikt. Het schip wordt dan in volgende raaien verhaald tot het geheele oppervlak is verbrijzeld. Is daarmede de vereischte diepte nog niet verkregen, dan wordt de bewerking herhaald nadat de achtgebleven rotsblokken door baggeren zijn verwijderd.

De gevolgde werkwijze, waarvan het beginsel hierboven werd aangegeven, is eene toepassing van de methode van den Oostenrijkschen overste der genie Johann Lauer tot het verbrijzelen van rots onder water door opgelegde ladingen.

Met het oog op het transport, de bewaring in de tropen en het gebruik onder water werd als explosief gekamferde springgelatine met een gehalte van ± 90 pct. nitroglycerine gekozen. De in blikken bussen verpakte ladingen, voorzien van voorslagpatronen, bevattende 30 gram van een mengsel van 60 pct. nitroglycerine en 40 pct. nitrohydrocellulose, werden langs electrischen weg middels gloeiingspatronen tot ontploffing gebracht. De stroom werd geleverd door exploders van verschillend type.

De bemanning van het ontstekingsschip, in den aanvang bestaande uit één onderofficier en vijf man van het korps genietroepen, voor de uitvoering uit Nederland gedetacheerd, werd later versterkt met 4 inlandsche matrozen, voornamelijk met het oog op de moeilijkheden en het tijdverlies bij het verhalen in de verschillende scheepsstellingen ondervonden en ziekte onder het geniepersoneel.

Nadat alle voorbereidende werkzaamheden waren afgeloopen, werd

het schip den 29sten Juli 1912 naar het Schottegat gesleept en boven het rif verankerd.

Met ladingen van ½, ¾ en 1 K.G. werden op 10,80 M. ÷C. P. eenige series proefmijnen ontstoken en de resultaten telkens door duikers opgenomen. Hierbij bleek dat bij eene zelfde lading de uitwerking sterk verschilde, hetgeen wel aan den aard van het gesteente zal te wijten zijn, doch ook dat ladingen van 1 K.G. eene naar verhouding veel grootere werking hebben dan de andere. Hoewel de overste Lauer in zijn werk „Methode zur Zerstörung von Felsen in Flüssen mittels aufgelegter Sprengladungen", Wien 1892, uitdrukkelijk op bladz. 30 verklaart, dat de bij zijne methode te bezigen ladingen niet zwaarder dan ½ K.G. dynamiet no. 1 (nitroglycerine, gehalte 72 à 75 pct.) mogen zijn, daar grootere ladingen het schip en het ontstekingstoestel licht in gevaar kunnen brengen, werd besloten toch te beproeven met ladingen van 1 K.G. te werken.

Hierbij is overwogen:

1o. dat de door den overste Lauer in de Donau uitgevoerde rotsvernielingen, bij eene zelfde lengte van het buiten het schip uitstekende gedeelte der brug, plaats vonden bij waterdiepten, afwisselende van 1,30—3,30 M., de afstand van de lading tot het schip dus belangrijk kleiner is dan bij eene waterdiepte van 8—10,50 M.;

2o. dat de inrichting tot ontsteken, waarop hier wordt gedoeld, veel samengestelder is dan de te Curaçao toegepaste en door de constructie meer aan beschadiging blootgesteld;

3o. dat bij het ontsteken der proefmijnen op het schip ondervonden schokken bij ladingen van 1 K.G. wel sterker waren dan bij die van ½ K.G., doch niet in die mate dat gevaar voor het schip te verwachten is.

Zooals later zal blijken, heeft het genomen besluit geenszins tot teleurstelling geleid.

Naar de bij de proefmijnen verkregen gegevens werd de afstand der ladingen op 1,25 M. en in verband daarmede de afstand der pennen van het penraam en die van de gaten tot het verstellen van het raam bij eene waterdiepte van 10,50 M. op 0,25 M. bepaald. Uit ééne scheepsstelling kan hierdoor een vak van 12 M. breedte en 6,25 M. lengte van den bodem worden verbrijzeld.

Na afloop der proeven werd het schip aan de oostzijde van het rif in de meest noordelijke der raaien op de hiervoren beschreven wijze verankerd, het geheele vak met het aan de stang bevestigde peilijzer regelmatig afgepeild en de peilingen op eene van het vak gemaakte schets ingeschreven.

Daarna werd de stang opgehaald, het peilijzer door een ladinghout met lading vervangen en deze laatste op het eerste der aangepeilde punten neergelaten en tot ontploffing gebracht. Deze bewerking werd voor alle aangepeilde punten herhaald. Het peilijzer werd nu weder aangebracht en het geheele vak opnieuw afgepeild en de verkregen diepten eveneens op de schets ingeschreven. Het bleek toen dat behoudens geringe verschillen, te wijten aan achtergebleven afgeslagen rotsdeelen, de vereischte diepte overal was bereikt, zoodat tot het verbrijzelen van een volgend vak kon worden overgegaan. Hiertoe werd de lengte van het vak van af het snijpunt van de dwarsraai met de op het dek aangegeven lengte-as van het schip op deze laatste afgeschreven, op het eindpunt een nieuw merk geplaatst en het schip zoover verhaald, totdat dit merk met de dwarsraai samen viel en het schip dus op de aansluitende grens van het volgende vak was verankerd.

Op de bovenbedoelde wijze werd tot den 17den Augustus voortgewerkt. Ten gevolge van de voortdurende schokken begon toen het werk in de naden van het niet bekleede schip dermate los te raken, dat lekken ontstonden en het raadzaam werd geoordeeld tot herstelling over te gaan.

Nadat het schip op stapel was gezet, opnieuw gekalefaat en gebreeuwd en van eene zinkbekleeding voorzien, kon het werk den 7den October hervat en den 22sten November d.a.v. voltooid worden, niettegenstaande de vele moeilijkheden, vooral bij het verhalen in de verschillende scheepsstellingen ondervonden. De sterk doorstaande Oost-Passaat maakte het meermalen noodig de hulp van eene sleepboot in te roepen om het schip op zijne plaats te brengen, terwijl in den slechten uit grijze zeeklei bestaanden ankergrond aan de noordoostzijde (de windzijde) van het rif de ankers dikwijls slipten.

Nadat het verbrijzelen was beëindigd, werden de op het rif achtergebleven rotsstukken met de grijpbaggermachine verwijderd, waarbij de rots tot eene minimum diepte van 10,50 M. ÷C. P. bleek verlaagd te zijn.

Wordt vervolgd.

Berichten uit de Kolonie.

Z. D. H. Mgr. Vuylsteke

is 25 November in Rome aangekomen tot het doen van zijn bezoek *ad limina*. De Apostolisch Vicaris werd 3 Dec. door Z. H. den Paus toegelaten tot een particuliere audiëntie en vertrok den volgenden dag weder naar Nederland.

Welkom.

Hedenmorgen is met de *Maracaibo* aangekomen de Hoogeerw. Zeergel. Pater Lector MARTINUS LUYCKX Vicaris Provinciaal van de Dominikaansche Missie op Portorico.

Wij heeten ZHEW. hartelijk welkom!

Met de *Prins der Nederlanden* zullen hier arriveeren de Zeereerw. Pater F. HELLING, 4 Eerw. Zusters van Breda voor het St. Elizabeths-Gasthuis, 3 Eerw. Zusters van Roosendaal en 2 Eerw. Zusters van Voorschoten voor het R. K. Bijzonder Onderwijs.

Wij heeten allen recht hartelijk welkom, doch geheel in 't bizonder nog Pastoor HELLING, oud missionaris onzer Missie. Van harte hopen wij, dat zijne krachten door een vijfjarig verblijf in Patria voldoende hersteld zullen zijn om hem te veroorloven hier zijn jongere Confraters wat te helpen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen.

Een wandkalender van de Hamburg-Amerika Line, en een van den Heer JULIUS PENHA, agent van de *Commercial Union Assurance Comp.*

De Heeren M. E. J. CARDOZE zonden ons twee waaiers.

Koloniale Raad.

Maandagavond had de aangekondigde openbare zitting plaats.

Het door ons verwachte protest tegen D. G. F. bleef uit.

Naar ons van bevoegde zijde werd medegedeeld, mag volgens het reglement van orde slechts die zaak in behandeling komen waartoe de vergadering wordt uitgeschreven. Eerst bij behandeling der Begrooting hebben de Leden meerdere vrijheid ook andere zaken ter sprake te brengen.

Wij leggen ons gaarne bij deze verklaring neer; wij deden echter het voorstel om bij de eerst volgende openbare zitting protest aan te teekenen tegen D. G. F. omdat wij vroeger meermalen hebben bijgewoond, dat Voorzitter v. d. Bossch na behandeling der agenda een rondvraag richtte tot de leden, of zij soms een of ander voorstel wilden doen.

Aan dergelijken rondvraag danken wij o.a. de pensioen.

Misschien was echter die goede gewoonte van den vroegeren voorzitter tegen het reglement van orde; wij zullen dus geduld moeten oefenen tot de behandeling der begrooting, want een publiek protest namens den Kolonialen Raad mag in dit geval geenszins achterwege blijven.

Intusschen heeft de van verlof teruggekeerde Voorzitter, de Heer MY S. L MADURO, het lid DE GAAY FORTMAN die ZEA. thans voor het eerst in den Raad ontmoette, zeer fijntjes verwelkomd door den wensch uit te spreken, dat de Heer FORTMAN als jong lid zich goed op de hoogte zou stellen van de Caraçaosche toestanden om aldus in staat te zijn vruchtbaar met den Raad te kunnen medewerken.

Het Lid SUTHERLAND maakte in het begin der vergadering aanmerking op de voorgelezen notulen.

In een vorige vergadering had hij verklaard in beginsel als lid van den Kolonialen Raad het in het algemeen te betreuren, als men in Nederland tegen een genomen besluit van den Raad inging, maar dat hij in dit bizondere geval het ten zeerste goedkeurde, dat de Hooge Regeering en de Hoogere Wetgeving de subsidieverhooging voor de R. K. Bijzondere scholen, tegen het besluit van den Raad in, toch had toegestaan. De Raad immers had met dit besluit niet gehandeld in het algemeen belang der Kolonie.

In dezen geest werden de notulen gewijzigd en goedgekeurd. Het pontjestarief ging naar de Afdeelingen, en de vergadering werd gesloten.

De Feestdagen.

De Kerstdagen zijn zeer ordelijk verloopen. Wel zat er de feestvreugde in, maar de wanordelijkheden van vroeger kwamen toch niet voor.

Oudejaarsavond draagt zijn bizonder karakter, waardoor het vanzelf wat woelig is op straat, maar ook van dien avond mag men zeggen, dat hij over het algemeen een ordelijk verloop heeft gehad. Slechts één ruwe vechtpartij, waarbij een jongeman aan hoofd en hals verwond werd, dwong de politie tot krachtig optreden, voor het overige bewoog zich de politie kalm tusschen de dichte menigte langs den Waterkant. Na twaalven werd in de beruchte buurten georgeld en gedanst tot den morgen, overal elders bestond het lawaai in vuurwerkafsteken.

Curacao Aerated Water Co.

Er was nogal belangstelling bij de verloting der prijzen op Zondag middag ll. Er werden zeer mooie prijzen gewonnen. Ook vernemen wij, dat op hoogst eenvoudige wijze groote verbeteringen in het bedrijf werden aangebracht.

Wij wenschen den actieven ondernemers geluk met hun succes. De sodawaterfabriek dateert van 1904 en breidt zich steeds verder uit.

No. 29.

De Heer S. M. L. MADURO heeft een auto laten komen met electrische verlichting. Dat zal voor velen sportmen een uitkomst zijn, als electrische in plaats van de benzine-lampen kunnen worden aangebracht, want dat is dikwijls sukkelen.

Van een ongeval en het modern verkeer.

De echtgenoote van den kapitein der *Birmberg* was een tochtje per fiets aan het doen om ons eiland eens te verkennen en had daarbij het ongeluk te vallen en een arm te breken.

De Heer GODDEN, Chef der Sta. Barbara-exploitatie, sprong op zijn motorfiets op zoek naar Dr. HENRIQUEZ. Deze snelde toe in een auto verbond de Dame, telefoneerde naar het St. Elizabeths-Gasthuis en bracht de patiente per auto daarheen.

Dank zij deze spoedige hulp heeft de Dame weinig pijn geleden en is nu weer herstellende.

Onze Vliegeniers.

zouden 19 December de nationale feesten opluisteren door een prachtvliegdemonstratie. Heel Caracas liep uit, maar op het gegeven oogenblik brak een blad van de schroef etc. etc. *tout comme chez nous!*

Officieele berichten.

Aan den Landbouwkundige G. B. DUSSEL is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den brievenbesteller F. M LOPEZ, is tot herstel van gezondheid drie maanden verlof verleend.

Het aftredend lid van de schoolcommissie van Curaçao, Mr. J. B. GORSIRA, is als zoodanig herbenoemd.

De heer H. F. SCHOTBORGH is op zijn verzoek eervol ontheven van de functiën van translateur van de in het Engelsch gestelde processtukken in appelzaken (strafzaken), en de heer TH. P. VAN DER LINDE is tijdelijk belast met die functiën.

De Ondervoorzitter van den Raad van Bestuur en Procureur-generaal in de kolonie Curaçao, Mr. J. B. GORSIRA, is in activiteit hersteld; het oudste lid van den Raad van Bestuur alhier L. V. LEYBA is, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van Ondervoorzitter van dien raad; de heer Mr. PH. F. DE HASETH EVERTSZ is, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van lid van den Raad van Bestuur op Curaçao; de heer Mr. C. S. GORSIRA is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van Procureur-generaal in de kolonie Curaçao, en hersteld in zijne betrekking van lid van het Hof van Justitie in deze kolonie; hij is tevens, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, eervol ontheven van de functiën van lid van de schoolcommissie op Curaçao; de heer Mr. W. CH. DE LA TRY ELLIS is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van lid van het Hof van Justitie in deze kolonie.

Aan den onderwijzer op Bonaire N. H. HENRIQUEZ is om gewichtige redenen een maand verlof verleend.

Aan den Postdirecteur op Curaçao H. J. COHEN HENRIQUEZ is eene verlofverlenging voor zes maanden verleend, teneinde zich in het belang der kolonie verder geheel bezig te kunnen houden met de noodzakelijke leiding van de hoedenvlechtindustrie in de kolonie.

De kommies 2de klasse der belastingen alhier T. A. PIETERS is tijdelijk belast met de functiën van marktmeester op Curaçao.

De kommies 2de klasse der belastingen alhier N. V. VAN MEETEREN is tijdelijk bevorderd tot kommies 1ste klasse der belastingen.

Tot tijdelijke kommiezen 2de klasse der belastingen alhier zijn benoemd: WILLEM R. VAN EPS, PETRUS A VAN DER VEEN, EMIL VAN KWARTEL, JULES C. OSSENKOPP, C. F. C. VAN DER WALL, ARNEMAN en LEONARD DAM.

De quarantaine-loods aan de Caracasbaai H. LAMP en de loodsgezel aldaar VIDAL LAMP zijn tijdelijk aangesteld tot kommiezen 2de klasse der belastingen op Curaçao.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

A. & E. Banchs, Maraya Ban, Julio E. Borges M., Julia E. Correa, Celina Crafton, Ana D. B. de Marquez 3, Juan Gonzales c|o J. Castro, Paul C. Riviers, Erani Maduro 2; Petronilla Marchena, Soefia Nieuw, Chas B. Pieterse, Jaime Ramos c|o Thomas G. Hart & Co., Anita Rotestam, Maria Scorrea.

Aangeteekende stukken: A. C. Henriquez Mother Superior Monte Criste, C. W. Pietersz, Lucie Price, Nouel Fréres & Co. 2.

Drukwerken: Carlos Gonzales Bona, Oscar Dittmar, Henri Huga.

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand Nov werd ingebracht:

Kantoren		
Willemstad		f 1,0252.98
2e district		58
3e „		
4e „		
5e „		5.50
Oranjestad	Aruba:	1,256.50
3e district	„	
Kralendijk	Bonaire:	777.87
Rincon	„	
Philipsburg, St. Mart.		707.50
Oranjestad, St. Eust.		196 30
Bottom, Saba		144.75
Windwardside		25.
Totaal:		f 13,224.40
Teruggehaald:		f 9,225.81

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 2 Januari 1914.

Artikel	Prijs
AARDNOTEN (Pindas) per KG	—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.05½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.50
HUIDEN per K.G.	„ 0.85
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.10
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hippijapa).	

Kwaliteit	No.					Prijs
Kwaliteit	No, 1	per dozijn			„	4.12½
„	„ 1 (gebleekt)	„	„		„	4 25
„	„ 2	„	„	....	„	5.25
„	„ 3	„	„	....	„	—
„	„ 3	„	„	....	„	—
„	„ 4	„	„	....	„	7.—
„	„ 5	„	„	OLA	„	—.
„	„ 6	„	„	....	„	8.50
„	„ 7	„	„	....	„	9
„	„ 8	„	„	OLA	„	
„	„ 9	„	„	....	„	12.50
„	„ 10	„	„	OLA	„	12.
„	„ 11	„	„	....	„	—
„	„ 12	„	„	OLA	„	15
„	„ 13	„	„	....	„	
„	„ 14	„	„	OLA	„	
„	„ 15	„	„	....	„	

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd: 125 ratten.

Nederland.

De proclamatie van de Koningin.

De proclamatie, die 21 November in alle gemeenten des lands werd aangeplakt en in een buitengewoon nummer der Staatscourant is verschenen, luidt als volgt:

Aan Mijn Volk.

Het is mij eene behoefte, mij op dezen gedenkwaardigen dag te wenden tot het Nederlandsche Volk.

Heden voor 100 jaren was het oogenblik geboren, waarop de Vereenigde Nederlanden hun nationaal bestaan hernamen.

Ik herdenk met dankbaarheid de woorden waarmede Van der Duyn van Maasdam en Gijsbert Karel van Hogendorp den 21n November 1813 het bewind hebben aanvaard:

„Wij voldeden aan den wensch van al onze Bondgenooten, wanneer wij, in afwachting van de komst van Zijne Hoogheid den Heere Prinse van Oranje, en in zijnen naam, dezen dag ons stelden aan het hoofd der regeering; wij namen die taak op ons, met betrouwen op de hulp der Goddelijke Voorzienigheid, wier hand de aanstaande verlossing van ons verguisde vaderland zoo zichtbaar bestuurt; maar wij deden het ook met vertrouwen op den bijstand, op de hulp van elk Nederlander, die zonder herinnering aan het verledene, zonder onderscheid van rang of staat of godsdienstige gezindheid, met ons de behoefte gevoelt van nog eenmaal te herwinnen dat vaderland, dat op de elementen, op Philips en Alba veroverd, van den moed onzer voorvaderen zoo heerlijk getuigde, doch met smaad en schande te lange bezoedeld werd."

Dát vertrouwen is niet beschaamd.

Het Vaderland is herwonnen.

De gewesten van Nederland zijn saamgegroeid tot onverbreekbare nationale eenheid.

Moederland en Koloniën zijn nauw verbonden.

De vrijheden en het zelfbestuur der bevolking zijn gestadig uitgebreid.

's Lands welvaart, begunstigd door een opgewekten ondernemingsgeest en verbeterde arbeidsvoorwaarden, is belangrijk toegenomen.

Een krachtig streven naar zedelijke en geestelijke verheffing heeft zich baan gebroken.

In wetenschap en kunst dingt Nederland met andere volken om den voorrang.

Het is Mijn innige wensch, dat onder Gods zegen vrede, vrijheid en voorspoed mogen bewaard blijven.

De eendracht van alle Nederlanders, „zonder onderscheid van rang of staat of van godsdienstige gezindheid" zij ook in de toekomst de hechte grondslag der nationale onafhankelijkheid.

Met het Nederlandsche Volk hoop Ik samen te werken tot geluk van het Vaderland.

WILHELMINA.

Zeer terecht heeft Koningin Wilhelmina in bovenstaande bij Proclamatie herinnerd aan de „Eerste Proclamatie van het Algemeen Bestuur", het eerste nummer tevens van het Nederlandsch Staatsblad:

Uit naam van Zijne Hoogheid

den Heere

PRINCE VAN ORANJE,

Het Alg. Best. der Vereenigde Nederlanden.

Nederlanders!

Het oogenblik is gekomen, waarop wij ons Nationaal bestaan hernemen. De zegepraal der Bondgenooten heeft de hoogmoed van onzen onderdrukker vernederd, heeft zijn Reuzenmacht vergruisd.

Moede van het juk te torschen, waarmede men ons zoo schandelijk deed bukken, gevoelt elk Nederlander zijnen moed ontvlammen in dit plechtig oogenblik. Nationale Vrijheid en Onafhankelijkheid is aller leus, ORANJE het punt der algemeene vereeniging van al wat trotsch is op den naam van NEDERLANDER. Wij voldeden aan den wensch van alle onze Landgenooten, wanneer wij in afwagting van de komst van ZIJNE HOOGHEID den Heere Prince van ORANJE en in Zijnen naam dezen dag ons stelden aan het hoofd der Regeering; wij namen die taak op ons met vertrouwen op de hulp der Goddelijke Voorzienigheid, wiens hand de aanstaande verlossing van ons verguisde Vaderland zoo zichtbaar bestiert; maar wij deeden het ook met vertrouwen op den bijstand, op de hulp van elk Nederlander, die zonder herinnering aan al het voorledene, zonder onderscheid van rang of staat of van Godsdienstige Gezindheid met ons de behoefte gevoelt van nog eenmaal te herwinnen dat Vaderland, dat op de Elementen, Philips en Alba veroverd, van den moed onzer Voorvaderen zoo heerlijk getuigde, doch met smaad en schande te lang bezoedeld werd.

Van dit oogenblik af zijn onze keetenen afgeworpen; geene vreemdelingen zullen U meer beheerschen; alle verbindtenis van dwang en slaafsche onderwerping aan den gemeenen Vijand van Europa, aan den verstoorder der rust, der welvaart en der onafhankelijkheid der volken, zeggen wij onherroepelijk en voor altoos op.

In naam van ZIJNE HOOGHEID den Heere Prince van ORANJE, de Hooge Regeering der Nederlanden aanvaarende, ontslaan wij alle onze landgenooten, in welke betrekking ook in het geheele voormalige gebied der vereenigde Provinciën, van den eed van trouw en gehoorzaamheid aan den Keizer der Franschen gedaan, en van de afkondiging dezes af aan, verklaren wij als verraders van hun Vaderland en rebellen tegen de wettige Nationale Regeering te zullen beschouwen en doen straffen dezulke die, uit krachte van hunne verbintenis met de Fransche Regeering of hunne ondergeschiktheid aan deszelfs Administratiën, aan eenige ordere of beveelen van dezen mogten defereren, of aan de Regeering of dezelver Ambtenaren of gedelegueerden eenige gehoorzaamheid betoonen of korrespondentiën met dezelve voeren mogten.

Alle betrekkingen met onze onderdrukkers, wier verachting en smaad elks aangezicht en hart in vuurgloed ontsteekt, zijn dus van heden af vernietigd; doch dit is niet genoeg!

Nederlanders! Wij roepen u op om u eendragtig om den standaard te scharen, die wij geplant hebben, wij roepen u op om de wapens als mannen op te vatten en den vijand, die nog op onzen bodem ons schijnt te trotseeren, doch reeds siddert voor onze vereeniging, van onze grenzen te verdrijven.

Elk onzer zij gedachtig aan hetgeen onze brave Voorvaderen deeden, toen de onsterfelijke Eerste Willem, Hollands moed in laaie vlam ontstak, en laat het edele voorbeeld van Spanje's Volkeren, die na den hachelijksten strijd met opzetting van goed en bloed het gehaatte juk verbrijzeld hebben, en thans den heerlijksten dageraad van verlossing en zegen zien aanbreken, laat dit voorbeeld ons leeren, dat de uitkomst niet faalen kan.

Wij hebben overal mannen van beproefd krijgsbeleid met de zorg eener wapening belast; zij zullen U voorgaan in het gevaar, dat slechts kortstondig zijn kan, bij het aanrukken der Bondgenooten tot onze bevrijding.

Orde en krijgstucht zullen onze legerbenden kenmerken, zij zijn onafscheidelijk van den waren moed.

Wij zullen zorgen, dat het onzen strijderen aan niets ontbreekt; dat hun vertrouwen niet wankele; de GOD van Nederland strijdt voor ons.........

Met deze Proclamatie die door de Nationale Garde met muziek op verschillende plaatsen werd afgelezen, het eerst in het Voorhout, in tegenwoordigheid van Van Hogendorp zelf, aanvaardden Van der Duyn, van Maasdam en Gijsbert Karel van Hogendorp het bewind in naam van den Prins en ontsloegen alle Nederlanders van den eed van trouw aan Frankrijk, maar riep ook alle Nederlanders voor het bevrijde Vaderland op.

Deze proclamatie, schrijft Joh. Naber, was een daad van stouten moed. De bezwaren, die men had te overwinnen waren velerlei en werden nog vermeerderd door den tijd van aarzeling, die was verloopen, eer men den beslissenden stap deed. Het te wapen roepen der natie, dat den 17en Nov. reeds had kunnen en had moeten geschieden, had nu pas in de daarop volgende dagen plaats. De bijval, de geestdrift, waarop men den 17en had kunnen rekenen, waren thans vervlogen."

Tullingh getuigt: „Niet in staat ben ik te beschrijven, welken betooverenden invloed, toejuichingen, dank, erkentenis en verhoogde opwekking van nationale geestdrift op de geheele bevolking van Den Haag dit stuk teweeg bracht."

Het Vaderland.

Het Bioscoopgevaar.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft een schrijven gericht aan de Gedeputeerde Staten der verschillende provinciën. Daarin wordt, volgens het „Hbld.", gezegd.

Naar aanleiding van het onderzoek, dat door de Commissarissen der Koningin, ingevolge de circulaire van mijn ambtsvoorganger d.d. 8 Mei, werd ingesteld betreffende uitwassen op het gebied van bioscoopvoorstellingen, heb ik de eer er de aandacht van uw College op te vestigen, dat de Gemeentewet niet alleen door de bevoegdheid, den burgemeester bij art. 188 toegekend, een wapen biedt ter bestrijding van bedoeld kwaad, maar tevens door middel van art. 135 gelegenheid schenkt om de noodige regeling te treffen.

Bij plaatselijke verordening kan de toegang voor jeugdige personen tot bioscoopvoorstellingen worden verboden of aan voorwaarden gebonden en kan men voorts niet alleen meer of minder onzedelijke voorstellingen weren, maar ook paal en perk stellen aan het geven van bedenkelijke sensationeele voorstellingen, die tot misdrijf prikkelen, de toeschouwers vertrouwd maken met immoreele toestanden of op andere wijze verderfelijken invloed oefenen. Als voorbeeld wordt hierna de inhoud medegedeeld van bepalingen, vastgesteld door den Gemeenteraad van Rotterdam en door dien van Sittard.

Antwerpen en Rotterdam.

In „een vergelijkende studie" van het „Hbl. v. Antwerpen" over den toestand en het bedrijf in de havens van Rotterdam en Antwerpen, waaruit blijkt, dat laatstgenoemde stad bij Rotterdam ongeveer onder elk opzicht achterstaat, wat het havenbedrijf betreft, vinden we o.a. het volgende vermeld:

„In de „„Nieuwe Gazet"" kon men 14 Dec. lezen, dat het niet moeilijk te bewijzen viel, „„dat van het gebrek aan behoorlijke droge dokken het gouvernement de schuld droeg.""

„The Antwerp Ship Repairers Federation heeft op dit punt aan onzen confrater de volgende afdoende bestraffing gezonden:

„Het gouvernement heeft in de kwestie niets te zien en alleen het beheer der stad draagt geheel de verantwoordelijkheid, dat op dit oogenblik Antwerpen niet de helft droge dokken heeft, waarop haar verkeer recht heeft."

„Er is hier inderdaad kwestie van dokken waarvan de bouw onmiddelijk en zonder uitstel kan aangevat worden, en niet van dokken aan de Kruisschans, waarvan het bouwen voor het oogenblik een vraagstuk is, dat het gouvernement aanbelangt."

Ten overstaan van deze onpartijdige getuigenis is er nu een document verschenen, dat op onweerlegbare wijze doet uitschijnen, dat ons knap en verlicht gemeentebestuur niet alleen de belangen zijner medeburgers heeft verwaarloosd, doch zelfs om zijne eigen belangen, om de belangen der stad, zich geen zier heeft bekommerd.

Het is de lijst der schepen, die, herstellingswerken of nazicht behoevend, in de maanden September en October onze haven verlaten hebben, om elders in droogdok te gaan.

Het is eene droge lectuur, maar de Antwerpenaar dient te weten, hoe zij, die manifesten tegen het gouvernement aanplakken, met de belangen van Antwerpen omspringen en welke ontzaglijke verliezen onze scheepsherstellers, onze werklieden en onze neringdoeners van den havenkant door hunne schuld lijden."

En dan komt de lijst — een 140-tal schepen. Welke verliezen voor de stad, voor den handel, voor de werklieden, voor de neringdoeners! roept het „Hbl. v. Antw." uit. Voor de stad alleen, aangenomen dat maar de helft van de schepen hier had kunnen dokken en berekend, dat gemiddeld elk schip 2500 ton groot is en 48 uren in 't droogdok bleef, voor de stad alleen is het een verlies van meer dan fr. 100.000.

„En dat neemt nog maar voortdurend toe. Er zijn reeders, die hunne schepen te Antwerpen niet meer in droge dok willen laten gaan, omdat zij herhaaldelijk te lang hebben moeten wachten.

„Verschillende vereenigingen vragen voor het oogenblik elevators en voordeelen voor de Rijnvaart en dit ten rechte, maar zij vergeten in hunne argumenten, dat een der hoofdredenen, waarom de reeders de voorkeur geven aan Rotterdam, de gemakkelijkheid is, welke zij vinden in die haven, om hunne schepen in droge dok te laten nazien, ten einde ze in goeden staat te houden.

„Er is meer nog: Eene compagnie, die eene fabriek nabij Antwerpen heeft en die hare grondstoffen met eigen schepen vervoert, heeft besloten, daar de haven van Rotterdam voor scheepsherstellingswerken veel meer gemak oplevert en tijdverlies spaart, hare schepen naar Rotterdam te sturen en hare ertsladingen met lichters uit Rotterdam naar de Durme te zenden.

„En men moet zich niet inbeelden, dat het een op zichzelven staand geval is. Er wordt veel erts, dat vroeger te Antwerpen gelost werdt, nu uit Rotterdam per lichter hierheen vervoerd. Zoo wordt Rotterdam de haven van België, want de kosten van vervoer van Rotterdam naar Antwerpen zijn minder dan de havenkosten alhier."

Donderdag 8 Januari 1914 ten 8 ure n.m. receptie ten Gouvernementshuize, ten 9 ure gevolgd door een bal.

De adjudanten

H. P. PIEPER.

J. L. PENHA Jr.

Men wordt beleefd verzocht deze kennisgeving als eene uitnoodiging te willen beschouwen.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 27 DEC. — 10 JANUARI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Lod v Nassau	P C de Graaf	25 Dec.	Amsterdam	27 Dec.	New-York
Pr Willem I	A R Nyboer	29 „	New-York	30 „	Amsterdam
Thyra Menier	J S Jones	3 Jan.	Maracaibo	6 Jan.	New-York
Philadelphia	H Highborn	1 „	La Guayra	1 „	New-York
Merida	A Johanson	31 Dec.	Maracaibo	1 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	3 „	New-York	3 „	Maracaibo
Pr d Nederl.	J C Metus	3 „	Amsterdam	4 „	New-York
Merida	A Johanson	5 „	Maracaibo	5 „	La Guayra
Maracaibo	G W Goodman	6 „	Maracaibo	8 „	New-York
Merida	A Johanson	7 „	La Guayra	8 „	Maracaibo
Caracas	Furst	8 „	New-York	8 „	La Guayra
Pr. Maurits	P Koningstein	11 „	New-York	12 „	Amsterdam
Siena	R Raffo	28 Dec.	Génova	28 Dec.	Colón
Odenwald	C Segebarth	28 „	Hamburg	28 „	Colón
Vi-King	Jensen	28 „	Cartagena	29 „	La Guayra
Scythian	Coulsting	30 „	Liverpool	30 „	Sta Marta
Birmberg	Scheltema	31 „	New-Port	31 „	Europa
La Plata	H Bark	2 Jan.	Pto Colombia	4 Jan.	Hamburg
Triton	Nic. Fatas	5 „	Colón	5 „	Amsterdam
Vi-King	Jensen	4 „	Cartagena	4 „	La Guayra
Siena	R. Raffo	7 „	Colón	7 „	Genova

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Julia Estrella H	27 Dec.	Mayagues	*Estelle H*	27 Dec.	Isl Barlovento
Providencia V	29 „	Vela de Coro	*Mercedes Maria*	30 „	Sto Domingo
Federica H	29 „	Aruba	*Virginia H*	28 „	Vela de Coro
Nereida H	31 „	Pto Rico	*Mina H*	28 „	Maracaibo
			Federica H	29 „	Aruba
			Mita H	29 „	Bonaire
			Meteor H	30 „	Maracaibo
			Hungaria	30 „	Bonaire
			Meteor	31 „	Maracaibo